

Nr 862

Av herr Arvidson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning.

Enligt gällande mål och riktlinjer för verksamheten i grundskolan (KK 48/1962) skall undervisningen i den obligatoriska skolan »genomsyras av en strävan att medverka till en estetisk fostran av de unga, att lära dem uppfatta och njuta av det sköna i olika former, konst, litteratur, musik och natur, samt att frigöra deras personliga uttrycksmöjligheter och på olika sätt låta dem få ge utlopp åt fantasi och spontan skaparlust». En motsvarande inriktning av verksamheten i gymnasiet och fackskolan finns att notera i mål och riktlinjer för dessa skolformer. I själva verket var en av motiveringarna för skolpliktens förlängning till nio år och för skolväsendets utbyggnad i övrigt, att man ville övervinna klyftan mellan å ena sidan det rika konstnärliga liv, som vi har i vårt land, och folkets breda massa som stått främmande och likgiltig för konstlivet; avsikten var att medverka till att göra livet rikare för den enskilda människan.

Vi måste erkänna, att vi i fråga om estetisk skolning inom våra olika skolformer har det mesta ogjort. På grundskolans högstadium befinner sig eleverna i den ålder, då intressena grundläggs. Utrymmet för de estetiska ämnena är emellertid mycket knappt, och i alla årskurserna har eleverna att göra sitt val mellan dessa ämnen. Det är nödvändigt att vid den pågående revisionen av grundskolans läroplan beakta dels att en ökning av veckotimtalet för de estetisk-praktiska ämnena kommer till stånd, dels att sådana anordningar genomförs att samtliga elever kan få tillfälle att delta i undervisningen i alla de estetisk-praktiska ämnena. Vidare synes högstadieprogrammet böra kompletteras med väl genomtänkta tillvalsalternativ, inriktade på att ge eleverna tillfälle till fördjupning av sina estetiska intressen. Ett sådant tillvalsalternativ i varje årskurs på högstadiet bör ges en tidsram på minst 4—5 veckotimmar. Alternativet skall vidare inte få försvåra elevens väg till teoretiska studier på det gymnasiala stadiet.

Till de estetisk-praktiska ämnena kan räknas musik, teckning, slöjd och gymnastik. Enligt grundskolans läroplan skall emellertid alla ämnen bidra till elevernas estetiska skolning. Den prydlighet som bör uppodlas inom ämnesgrenen välskrivning och ämnet maskinskrivning har en estetiskt fostrande funktion likaväl som anblicken av stjärnhimmeln eller insikten i alltings lagbundenhet inom ramen för ämnet fysik har det. I centrum för skolans fostrande verksamhet på det estetiska området står ämnet svenska.

De estetiska aspekterna bör g e n o m s y r a (jfr ovan!) skolans arbete.

Detta har konsekvenser för lärarutbildningen. Varje lärare bör vara i någon mån estetiskt skolad och ha förmåga att inrikta sina elever på konstens och naturens skönhetsvärden och att stimulera dem både till konstnärlig aktivitet och till konstnärlig konsumtion. Lärarutbildningen bör på många sätt kunna hjälpa lärarna till en sådan positiv inställning till de konstnärliga värdena att de kan medverka i den systematiska fostran på det estetiska området som skolan genom ämnenas samverkan skall ge.

I första hand bör inom klasslärarutbildningens ram tillgodoses sådana kursmoment som bildkunskap, färg- och formlära, miljökunskap, dramatik, rytmik och musik — allt tillrättalagt med hänsyn till lärarkandidaternas personliga förutsättningar. Men även ämneslärarutbildningen för gymnasiet, fackskolan, yrkesskolan och högstadiet bör kunna förstärkas, så att läraren dels blir medveten om de estetiskt fostrande möjligheter hans ämne äger, dels inriktas på att i sin undervisning begagna det egna ämnet för elevernas estetiska skolning.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 4 om en reformerad lärarutbildning uttalar att lärarutbildningen inom de givna tidsramarna förstärks i avsikt att göra lärarna skickade att medverka i den estetiska skolning av eleverna, som är en gemensam uppgift för skolans alla ämnen.

Stockholm den 9 februari 1967

Stellan Arvidson (s)

Nr 863

Av herr Bohman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning.

(Lika lydande med motion nr 695 i Första kammaren)

Stockholm den 9 februari 1967

Gösta Bohman (h) Carl Eric Hedin (h) Leif Cassel (h)

Rolf Eliasson (h) Tage Magnusson (h) Hans Nordgren (h)

Astrid Kristensson (h) Bo Turesson (h)